

**Raport z badań owadów (Insecta) w dzielnicach
Gdańska: Stogi, Górk Zachodnie i Krakowiec**

Gdańsk/Rotmanka 27 II 2024

Wstęp, cele

Podjęte prace zlecone o charakterze inwentaryzacji faunistycznej i waloryzacji przyrodniczej dotyczyły rozpoznania owadów (Insecta) występujących w dzielnicach Gdańska: Stogi, Krakowiec, Górk Zachodnie. W badaniach szczególną uwagę ukierunkowano na taksony szczególnie przyrodniczo cenne (specjalnej troski).

Zleceniodawcą tych prac był Polski Klub Ekologiczny Okręg Pomorski, działający w oparciu o kontrakt z The Baltic Hub Container Terminal Sp. z o.o. w ramach projektu „Survival Natury – sztuka przetrwania między przemysłem a człowiekiem” finansowanego przez BH CT Sp. z o.o. w zakresie konkursu Busole II.

Niniejszy raport jest dokumentem końcowym z ww badań. Poprzedzony był on raportem częściowym przekazanym Zleceniodawcy w październiku 2023r. W obu raportach zestawiono m.in. listę gatunków/rodzajów owadów (Insecta) stwierdzonych w ostatnich kilkunastu latach we wspomnianych dzielnicach Gdańska. Na liście tej znalazły się [w nawiasach podano skróty stosownych odnośników w tabeli (Tab. 1)]:

- wszystkie gatunki/rodzaje owadów wykazane z badań autora w rejonie bazy kontenerowej Portu Gdańskiego (Zieliński 2023), z terenu zawierającego się w granicach niniejszego obszaru; [SZ22-23]
- gatunki/rodzaje owadów stwierdzonych w granicach obszaru niniejszych badań w trakcie badań rozleglejszego terenu – pasa planowanej budowy gazociągu Kolnik – Gdańsk wraz z przyłączeniami (Zieliński 2020); [SZ20]
- gatunki/rodzaje owadów dotąd nie stwierdzonych bądź potwierdzenia gatunków uprzednio odnotowanych na obszarze badań w trakcie eksploracji terenowych w dniach 24 VI, 18 IX i 6 X 2023 r. po podpisaniu umowy na niniejsze prace; [SZ23]
- gatunki stwierdzone przez Jakuba Milocha w 2022 r.; [JM22]
- gatunki stwierdzone przez Marcina S. Wilgę w 2023 r.; [MSW23]
- gatunek stwierdzony przez Wojciecha Staszka w 2023 r.; [WS23]
- gatunki wymienione z tego obszaru w innych dostępnych autorowi opracowaniach (Ciechanowski i in. 2009, Ciechanowski i in. 2009a – owady badali Paweł Buczyński i Tomasz Karasek); [PBTk09]

W niniejszym raporcie końcowym zamieszczono, w dalszej jego części, wykaz gatunków szczególnie przyrodniczo cennych. Przy każdym z gatunków zamieszczono krótki objaśniający opis, tzw. metryczkę, oraz podano koordynaty geograficzne stanowisk dla tej części gatunków, przy obserwacjach których te dane zostały odnotowane (przez autora tego

opracowania). Doprecyzowane koordynatami geograficznymi stanowiska gatunków cennych naniesione zostały ponadto na mapę w skali 1 : 20000.

Wychodząc naprzeciw sugestiom Zamawiającego, zamieszczono w ostatniej części Raportu wykaz propozycji o charakterze głównie dydaktycznym do ewentualnego zastosowania w działaniach na rzecz ochrony cennej entomofauny przedmiotowego obszaru. Propozycje te oparte zostały na przyrodniczym meritum tego opracowania, tj. stwierdzonych na tym terenie owadach.

Metodyka prac

Prace terenowe polegały na eksploracji obszaru pod kątem występowania gatunków, zwłaszcza z grupy szczególnie przyrodniczo cennych (specjalnej troski), w tym: chronionych prawem krajowym i/lub europejskim – wśród nich w ramach systemu Natura 2000, umieszczonych w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt Bezkręgowce (Głowaciński i Nowacki 2004) oraz w Czerwonej Liście Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce (Głowaciński 2002), rzadkich w Polsce, w północnej części kraju bądź w regionie (Pomorze Wschodnie = Pomorze Gdańskie).

Stosowano następujące metody pozyskiwania informacji: wypatrywanie, użycie siatki entomologicznej, parasola entomologicznego (japońskiego), analiza mikrobiotopów pokarmowych (drewno, grzyby, zwłoki zwierząt) bądź schronień, w tym pochodzenia antropogennego (porzucone butelki, puszki, folie, używana odzież itp.), przegląd sieci pajęczych. Przepatrywano liczne w obrębie powierzchni badawczej „kominy” w glebie i podkładzie skały macierzystej po nielegalnym pozyskiwaniu bursztynu, stanowiące letalne pułapki m.in. dla owadów. Przy tej okazji ratowano uwięzione w nich dostrzeżone stworzenia (nie tylko owady).

Determinacji gatunków dokonano w oparciu o oznaczenia imagines, stadiów preimaginalnych bądź żerowisk owadów, w zdecydowanej większości przeżyciowo w terenie lub na podstawie wykonanych fotografii. Sposób dokumentacji stanowisk/gatunków/wybranych płatów obiektu: zapis tradycyjny (notatnik), aparat cyfrowy Canon EOS 100D z obiektywami: Canon EK 100mm f/2,8L Macro IS USM oraz Canon EFS 10-18mm f/4,5-5,6 IS STM. Do określenia współrzędnych geograficznych stanowisk gatunków uznanych za szczególnie przyrodniczo cenne użyto GPS MAP62 (schemat zapisu: stopnie, minuty, części minut). Zgodnie z życzeniem Zamawiającego zapis współrzędnych przeliczono na stopnie dziesiętne, które w opracowaniu dla ułatwienia percepcji podano na żółtym tle.

Wyniki

Wykaz gatunków

Ogółem [Tab.1] stwierdzono występowanie 229 taksonów owadów, w randze rodzajów bądź gatunków. Wśród wykazanych Insecta reprezentowane były następujące rzędy:

- Ważki Odonata
- Modliszki Mantodea
- Szarańczaki tj. Prostoskrzydłe Orthoptera
- Pluskwiaki różnoskrzydłe Heteroptera
- Sieciarki Neuroptera
- Chrząszcze tj. Tęgopokrywe Coleoptera
- Błonkówki tj. Błonkoskrzydłe Hymenoptera
- Motyle tj. Łuskoskrzydłe Lepidoptera
- Muchówki tj. Dwuskrzydłe Diptera

Poniżej zamieszczono wykaz stwierdzonych gatunków/rodzajów owadów. W nawiasach, przy nazwach rządów, podano liczby odnotowanych taksonów w danej grupie. Wyjaśnienia skrótów użytych w kolumnie „źródło danych” zawarto we wstępie opracowania. W ostatniej kolumnie wpisano numery fotografii wybranych gatunków, które to zdjęcia załączono do opracowania końcowego.

Tab. 1. Lista taksonów owadów stwierdzonych na przedmiotowym obszarze. Zastosowane skróty waloryzacyjne: OŚ – ochrona ścisła, OC – ochrona częściowa, CzKZB – czerwona księga zwierząt bezkręgowce, CzLZGiZ – czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych, CzLIUCN – czerwona lista Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody IUCN, RP – gatunek rzadki w Polsce, RPN – gatunek rzadki na północy kraju, S – gatunek sporadycznie spotykany, P – gatunek powszechnie spotykany, ? – informacja o liczebności/częstości występowania gatunku trudna do jednoznacznej kwalifikacji, WBM – gatunek wyróżniający dla brzegu morskiego (tutaj - Bałtyku)

gatunek/rodzaj		występowanie/ status ochronny/ waloryzacja	źródło danych	podstawa determinacji	nr foto
nazwa polska	nazwa łacińska				
Gromada Insecta Owady					
Rząd Heteroptera Pluskwiaki różnoskrzydłe [20]					
Rodzina Pentatomidae Tarczówkowate					
Pierścienica krasnoroga	<i>Peribalus strictus</i>	P	SZ22-23	imago	
Plusknia jagodziak	<i>Dolycoris baccarum</i>	P	SZ22-23	imago	
Warzywnica kapustna	<i>Eurydema oleracea</i>	P	SZ20 SZ22-23	imago	17
Odorek zieleniak	<i>Palomena prasina</i>	P	SZ20 SZ23	imago	

Borczyńiec południowy	<i>Carpocoris purpureipennis</i>	P	SZ20	imago	
Rodzina Pyrrhocoridae Kowalowate					
Kowal dwuplamek	<i>Pyrrhocoris apterus</i>	P	SZ20	imago	
Rodzina Coreidae Wtykowate					
Wtyk strasznyk	<i>Coreus marginatus</i>	P	SZ22-23	imago	
Rodzina Acanthosomatidae Puklicowate					
Puklica rudnica	<i>Acanthosoma haemorrhoidale</i>	P	SZ22-23	imago	
Rodzina Rhopalidae Wysysowate					
Glinik lulkarz	<i>Corizus hyoscyami</i>	P	SZ22-23	imago	11
Rodzina Naurocidae Żyrytwowate					
Żyrytwa pluskwowata	<i>Ilyocoris cimicoides</i>	P	PBTk09	imago	
Rodzina Notonectidae Pluskolcowate					
Pluskolec pospolity	<i>Notonecta glauca</i>	P	PBTk09	imago	
Rodzina Corixidae Wioślakowate					
Wioślak	<i>Corixa panzeri</i>	?	PBTk09	imago	
	<i>Sigara praeusta</i>	P	PBTk09	imago	
	<i>Sigara stricta</i>	?	PBTk09	imago	
Rodzina Gerridae Nartnikowate					
Nartnik	<i>Gerris lacustris</i>	P	PBTk09	imago	
Nartnik	<i>Gerris argentatus</i>	?	PBTk09	imago	
Rodzina Nepidae Płoszczycowate					
Topielnica	<i>Ranatra linearis</i>	P	PBTk09	imago	
Płoszczyca szara	<i>Nepa cinerea</i>	P	PBTk09	imago	
Rodzina Mesoveliidae Wodziarkowate					
	<i>Mesovelia furcata</i>	P	PBTk09	imago	
Rodzina Hydrometridae Poślizgowate					
Poślizg żółtaczek	<i>Hydrometra gracilentia</i>	P	PBTk09	imago	
Rząd Coleoptera Chrzęszcze [104]					
Rodzina Anobiidae Kołatkowate					
Wychlik grzebykorożny	<i>Ptilinus pectinicornis</i>	P	SZ23	żerowisko	
Rodzina Attelabidae Podryjowate					
Tutkarz	<i>Bytiscus</i> sp.		SZ23	żerowisko	
Rodzina Byrrhidae Otrupkowate					
Wetknik	<i>Cytilus sericeus</i>	P	SZ20	imago	
Otrupek	<i>Byrrhus pilula</i>	P	SZ20	imago	
Otrupek	<i>Byrrhus pustulatus</i>	P	SZ20	imago	
Rodzina Oedemeridae Zaleszczycowate					
Zaleszczycica zielona	<i>Oedemera virescens</i>	P	SZ22-23	imago	
Przyzłotka zmiennobarwna	<i>Chrysanthia geniculata</i>	P	SZ22-23 SZ23	imago	
Zaleszczycica drobna	<i>Oedemera lurida</i>	P	SZ22-23	imago	
Rodzina Cantharidae Omomilkowate					
Omomilek czarny	<i>Cantharis nigra</i>	P	SZ20	imago	
Omomilek wiejski	<i>Cantharis rustica</i>	P	SZ20	imago	
Omomilek łąkowy	<i>Cantharis lateralis</i>	P	SZ20	imago	
Zmięć łęgowy	<i>Rhagonycha lignosa</i>	P	SZ23	imago	
Rodzina Cerambycidae Kózkowate					
Zagwoździk złocistozielony	<i>Callidium aeneum</i>	S	SZ20 SZ22-23 SZ23	żerowisko	

Zagwoździk fioletowy	<i>Callidium violaceum</i>	P	SZ20 SZ22-23 SZ23	żerowisko	
Ściga lśniaca	<i>Tetropium castaneum</i>	P	SZ20 SZ23	żerowisko	
Capoń mglisty	<i>Leiopus nebulosus</i>	P	SZ20	żerowisko, poczwarka	
Strangalia czarniawa	<i>Stenurella melanura</i>	P	SZ20 SZ22-23 MSW23 SZ23	imago	
Strangalia przepasana	<i>Stenurella bifasciata</i>	S	SZ20 SZ22-23 MSW23 SZ23	imago	34
Dylaż garbarz	<i>Prionus coriarius</i>	P	SZ23	żerowisko	
Rzemlik osinowiec	<i>Saperda populnea</i>	P	SZ20	żerowisko	32
Rzemlik dziesięcioplamkowy	<i>Saperda perforata</i>	S	SZ20	żerowisko	
Rzemlik topolowiec	<i>Saperda carcharias</i>	P	SZ23	żerowisko	
Kozulka sosnówka	<i>Pogonocherus fasciculatus</i>	P	SZ22-23 SZ23	żerowisko	
Kozulka kolcokrywka	<i>Pogonocherus hispidus</i>	P	SZ22-23	żerowisko	
Zmorsznik mały	<i>Pseudovadonia livida</i>	P	SZ20	imago	
Zmorsznik paskoczulki	<i>Stictoleptura maculicornis</i>	P	SZ20 MSW23 SZ23	imago	
Kurtek mały	<i>Molorchus umbellatarum</i>	P	SZ22-23	żerowisko	
Kurtek mniejszy	<i>Molorchus minor</i>	P	SZ20 SZ23	żerowisko	
Wonnica piżmówka	<i>Aromia moschata</i>	P	SZ22-23	żerowisko	
Pętłak czteropaskowy	<i>Leptura quadrifasciata</i>	P	SZ20 SZ22-23	imago/żerowisko	
Zmorsznik czerwony	<i>Stictoleptura rubra</i>	P	SZ20 SZ22-23 SZ23	imago/żerowisko	
Wiecheć	<i>Alosterna tabacicolor</i>	P	SZ20	imago	
Kłopotek czarny	<i>Spondylis buprestoides</i>	P	SZ20 SZ22-23	imago/żerowisko	
Wykarczak sosnowiec	<i>Arhopalus rusticus</i>	P	SZ20 SZ22-23 SZ23	żerowisko	
Szczapówka bruzdkowana	<i>Asemum striatum</i>	P	SZ20 SZ22-23 SZ23	żerowisko	
Tycz cieśla	<i>Acanthocinus aedilis</i>	P	SZ22-23	żerowisko	
Rębacz pstry	<i>Rhagium inquisitor</i>	P	S 23	żerowisko	
Kruszynka rdzowczulka	<i>Grammoptera ruficornis</i>	P	SZ20 SZ23	żerowisko	
Żerdzianka	<i>Monochamus</i> sp.		SZ23	żerowisko	25
Rodzina Elateridae Sprężykowate					
Podrzut myszaty	<i>Agrypnus murinus</i>	P	SZ20 SZ23	imago	
Rodzina Buprestidae Bogatkowate					
Zrąbień	<i>Chrysobothris</i> sp.		SZ20	żerowisko	
Rodzina Curculionidae Ryjkowcowate					
Słonik żołędziowiec	<i>Curculio glandium</i>	P	SZ22-23	imago	12
Zmiennik leszczynowiec	<i>Strophosoma melanogrammum</i>	P	SZ22-23	imago	
Walczyk	<i>Magdalis</i> sp.		SZ20	imago	
Wierciotek żółty	<i>Dorytomus tortrix</i>	P	SZ20	imago	15
Szeliniak sosnowiec	<i>Hylobius abietis</i>	P	SZ20	imago	
Sieciech niegłębek	<i>Philopeton plagiatus</i>	P	SZ20 SZ23	imago	
Kluk	<i>Otiorhynchus ligustici</i>	P	SZ20	imago	30
Rodzina Staphylinidae Kusakowate					
Żarlinek gromadny	<i>Paederus riparius</i>	P	SZ20	imago	
Rodzina Lycidae Karmazynkowate					

	<i>Lygistropterus sanguineus</i>	P	MSW23 SZ23	imago	24
Rodzina Histeridae Gnilirowate					
	<i>Hypocaccus rugiceps</i>	RP	SZ20	imago	
Rodzina Bruchidae Strakowcowate					
Strakowiec hiszpański	<i>Bruchus affinis</i>	RPN	SZ20	imago	
Rodzina Scolytidae Kornikowate					
Rytownik pospolity	<i>Pityogenes chalcographus</i>	P	SZ20 SZ22-23 SZ23	zerowisko	
Cetyniec mniejszy	<i>Tomicus minor</i>	P	SZ20 SZ22-23 SZ23	zerowisko	
Zakorek czarny	<i>Hylastes ater</i>	P	SZ20	imago	
Rodzina Coccinellidae Biedronkowate					
Biedronka siedmiokropka	<i>Coccinella septempunctata</i>	P	SZ20 SZ23	imago	
Gielas czternastoplamiek	<i>Calvia quatuordecimguttata</i>	P	SZ20	imago	
Gielas dziesięcioplamiek	<i>Calvia decemguttata</i>	P	SZ20	imago	
Oczatka	<i>Anatis ocellata</i>	P	SZ20	imago	
Arlekin	<i>Harmonia axyridis</i>	P	SZ20 SZ22-23	imago	20
Wrzeciązka	<i>Propylea quatuordecimpunctata</i>	P	SZ20 SZ22-23	imago	
Biedroneczka łakowa	<i>Coccinula quatuordecimpustulata</i>	P	SZ20 SZ22-23	imago	
Bledniczka	<i>Myzia oblongopunctata</i>	S	SZ20	imago	
	<i>Tytthaspis sedecimpunctata</i>	P	SZ20	imago	
Rodzina Lymexylonidae Drwionkowate					
Rytel pospolity	<i>Hylocoetus dermestoides</i>	P	SZ22-23	zerowisko	
Rodzina Tenebrionidae Czarnuchowate					
Grzybiec	<i>Bolitophagus reticulatus</i>	P	SZ20 SZ22-23 SZ23	zerowisko	
Borzewka	<i>Diaperis boleti</i>	S	SZ22-23	imago	
Omrzel piaskowy	<i>Opatrum sabulosum</i>	P	SZ22-23	imago	
	<i>Phylan gibbus</i>	P WBM	SZ20	imago	
Mrzygłodek czarnuch	<i>Melanimon tibialis</i>	P	SZ20	imago	
Rodzina Chrysomelidae Stonkowate					
Hurmak olchowiec	<i>Agelastica alni</i>	P	SZ20 SZ22-23 SZ23	imago/zerowisko	
Zmrożka	<i>Cryptocephalus sp.</i>		SZ22-23 SZ20	imago	
Rynnica topolowa	<i>Melasoma populi</i>	P	SZ20	imago	
Szubarga	<i>Gonioctena linnaeana</i>	RR	SZ20	imago	18
Szubarga dziesięciokropka	<i>Gonioctena viminalis</i>	RR	SZ20	imago	19
Kaładunica rdestówka	<i>Gastrophysa polygoni</i>	P	SZ20	imago	
	<i>Chrysolina oricalcia</i>	RR	SZ20	imago	
Stonka ziemniaczana	<i>Leptinotarsa decemlineata</i>	P	SZ20	imago	
Rozdestnica wrotyczówka	<i>Galeruca tanaceti</i>	P	SZ20	imago	
Susówka	<i>Altica sp.</i>		SZ20	imago	
Skrzypionka	<i>Oulema melanopus</i>	P	SZ20	imago	

zbożowa					
Jątrówka	<i>Phyllodecta</i> sp.		SZ23	imago	
Rodzina Carabidae Biegaczowate					
Niestrudek	<i>Bembidion quadrimaculatum</i>	P	SZ20	imago	5
Trzyszc piaskowy	<i>Cicindela hybrida</i>	P	SZ22-23	imago	10
Szczeciorożek ostrewnik	<i>Loricera pilicornis</i>	P	SZ23	imago	
Rodzina Silphidae Omarlicowate					
Grabarz pospolity	<i>Nicrophorus vespillo</i>	P	SZ22-23	imago	
Rodzina Melyridae					
Rościsz	<i>Dasytes</i> sp.		SZ22-23	imago	
Bęblík dwupłamek	<i>Malachius bipustulatus</i>	P	SZ20	imago	
Rodzina Geotrupidae Gnojarsowate					
Żuk leśny	<i>Anoplotrupes stercorosus</i>	P	SZ20 SZ22-23 SZ23	imago	
Rodzina Scarabaeidae Poświętnikowate					
Jedwabek brunatny	<i>Serica brunnea</i>	P	SZ22-23	imago	
Nierównienka listnik	<i>Anomala dubia</i>	P	SZ20 SZ22-23 SZ23	imago	2
Chrabąszcz majowy	<i>Melolontha melolontha</i>	P	SZ22-23	imago	
Kopciak zielony	<i>Hoplia parvula</i>	RP CzLZGiZ (LC) WBM	JM22 SZ20	imago	21
Wąlarz lipczyk	<i>Polyphylla fullo</i>	RR CzLZGiZ (NT)	JM22	imago	
Kruszczyca złotawka	<i>Cetonia aurata</i>	P	SZ20 MSW23	imago	
Ogrodnica niszczylistka	<i>Phyllopertha horticola</i>	P	SZ20	imago	
Łanocha pobrzecz	<i>Oxythyrea funesta</i>	RR	SZ20	imago	31
Guniak czerwczuk	<i>Amphimallon solstitiale</i>	P	SZ23	imago	
Rodzina Dytiscidae Pływakowate					
Toniak bruzdkowany	<i>Acilius cacaliculatus</i>	P	PBTK09	imago	
	<i>Rhantus notatus</i>	P	PBTK09	imago	
Rodzina Noteridae					
	<i>Noterus crassicornis</i>	P	PBTK09	imago	
Rodzina Helophoridae					
Oguzek	<i>Helophorus nubilus</i>	RP	PBTK09	imago	
Rodzina Hydrophilidae Kałużnicowate					
Wodolubek żółty	<i>Enochrus melanocephalus</i>	RR	PBTK09	imago	
Kałużnik biegaczowaty	<i>Hydrochara caraboides</i>	P	PBTK09	imago	
Rząd Hymenoptera Blonkówki [25]					
Rodzina Formicidae Mrówkowate					
Gmachówka	<i>Campanotus</i> sp.		SZ20	żerowisko	
Mrówka rudnica/Mrówka ćmawa	<i>Formica</i> spp.	P OC	SZ20 SZ22-23	imago	
Podziemnica zwyczajna	<i>Lasius flavus</i>	P	SZ22-23	imago	
Hurtica pospolita	<i>Lasius niger</i>	P	SZ20	imago	
Rodzina Apidae Pszczolowate					

Trzmiel ziemny	<i>Bombus terrestris</i>	P OC	SZ20 SZ22-23 SZ23	imago	
Trzmiel rudy	<i>Bombus pascuorum</i>	P OC	SZ20 SZ22-23 SZ/23	imago	
Trzmiel parkowy	<i>Bombus hypnorum</i>	P OC	SZ22-23	imago	
Trzmiel rudoszary	<i>Bombus sylvarum</i>	P OC	SZ20	imago	
Trzmiel gajowy	<i>Bombus lucorum</i>	P OC	SZ20	imago	
Trzmiel kamiennik	<i>Bombus lapidarius</i>	S OC	SZ20	imago	6
Trzmiel leśny	<i>Bombus pratorum</i>	S OC	MSW23	imago	
Trzmielec czarny	<i>Bombus rupestris</i>	P	SZ22-23	imago	
Pszczola miodna	<i>Apis mellifera</i>	P	SZ22-23	imago	
Koczownica tymiankówka	<i>Nomada alboguttata</i>	P	SZ20	imago	26
Rodzina Sphecidae Nękowate					
Szczerklina piaskowa	<i>Ammophila sabulosa</i>	P	SZ20 SZ22-23 SZ23	imago	
Rodzina Crabronidae Grzebaczowate					
Niestylak wąsal	<i>Argorytes mystaceus</i>	P	SZ22-23	imago	
Rodzina Ichneumonidae Gąsienicznikowate					
Sierpoń	<i>Ophion</i> sp.		SZ20	imago	
Zgłębiec trzpiennikowiec	<i>Rhyssa persuasoria</i>	P	SZ20	imago	
Rodzina Tenthredinidae Pilarzowate					
Gnatarz rzepakowiec	<i>Athalia rosae</i>	P	SZ20	imago	4
Listnica wiklinówka	<i>Pontania viminalis</i>	P	SZ23	galasy	
Rodzina Vespidae Osowate					
Klecanka rdzaworożna	<i>Polistes dominula</i>	P CzKZB(CR)	SZ22-23	imago	
Szerszeń	<i>Vespa crabro</i>	P	SZ20 SZ22-23	imago	
Rodzina Pamphiliidae Osnujowate					
Osnuja gwiazdzista	<i>Acantholyda posticalis</i>	P	SZ20	imago	
Rodzina Pompilidae Nastecznikowate					
Swędosz pajęczarz	<i>Anoplius viaticus</i>	P	SZ23	imago	
Rodzina Coletidae Lepiarkowate					
Lepiarka wiosenna	<i>Colletes cunicularius</i>	P	SZ23	imago	
Rząd Diptera Muchówki [26]					
Rodzina Tachinidae Rączykowate					
Rączyca rdzawa	<i>Tachina fera</i>	P	SZ22-23	imago	
Rodzina Bombyliidae Bujankowate					
Bujanka puszysta	<i>Bombylius posticus</i>	P	SZ20	imago	7
Rodzina Asilidae Łowikowate					
Wierzchołówka	<i>Laphria</i> sp.		SZ22-23	imago	
Łowik szerszeniak	<i>Asilus crabroniformis</i>	P	SZ22-23 SZ23	imago	
Łowczak niebieskawy	<i>Neoitamus cyanurus</i>	P	SZ20 SZ22-23	imago	
Rodzina Calliphoridae Plujkowate					
Padlinówka cesarska	<i>Lucilia caesar</i>	P	SZ20	imago	
Rodzina Syrphidae Bzygowate					
Mszycznik przesiekowiec	<i>Dasysyrphus venustus</i>	P	SZ20	imago	
Przęzec jasnonogi	<i>Chrysotoxum festivum</i>	P	SZ22-23	imago	9
Bzyg przepasany	<i>Eupeodes latifasciatus</i>	P	SZ22-23	imago	
Bzyg zmiennopasek	<i>Eupeodes nitens</i>	S	SZ22-23	imago	
Trzmielówka leśna	<i>Volucella pellucens</i>	P	SZ22-23	imago	

Bzyg nadobny	<i>Eupeodes corollae</i>	P	SZ20	imago	
Kuliboda	<i>Spaerophoria rueppellii</i>	P	SZ20	imago	33
Kuliboda łąkowa	<i>Sphaerophoria scripta</i>	P	SZ23	imago	
	<i>Chrysogaster solstitialis</i>	P	SZ20	imago	
	<i>Dasysyrphus friulensis</i>	RR	SZ20	imago	13
Bzyg prążkowany	<i>Episyrphus balteatus</i>	P	SZ20	imago	16
Bzyg pospolity	<i>Syrphus ribesii</i>	P	SZ20	imago	
Rodzina Tabanidae Bąkowate					
Bąk bydlęcy	<i>Tabanus bovinus</i>	P	SZ20 SZ22-23	imago	
Jusznica deszczowa	<i>Haematopota pluvialis</i>	P	SZ20	imago	
Rodzina Sarcophagidae Ścierwicowate					
ścierwica	<i>Sarcophaga</i> sp.		SZ22-23	imago	
Rodzina Bibionidae Leniowate					
Leń marcowy	<i>Bibio marci</i>	P	SZ22-23	imago	
Rodzina Empididae Wójkowate					
Wójek darownik	<i>Empis opaca</i>	P	SZ20	imago	
Rodzina Lauxaniidae Kalnicowate					
	<i>Minettia longipennis</i>	P	SZ20	imago	
Rodzina Conopidae Wyślepkowate					
Podścianka srebrzysta	<i>Myopa fasciata</i>	P	SZ20	imago	
Rodzina Cecidomyiidae Pryszczarkowate					
	<i>Didymomyia tiliacea</i>	?	SZ23	wyrośla	14 14a
Rząd Lepidoptera Motyle [34]					
Rodzina Pieridae Bielinkowate					
Bielinek kapustnik	<i>Pieris brassicae</i>	P	SZ20 SZ22-23	imago	
Bielinek bytomkowiec	<i>Pieris napi</i>	P	SZ22-23	imago	
Bielinek rzepnik	<i>Pieris rapae</i>	P	SZ20	imago	
Latolistek cytrynek	<i>Gonepteryx rhamni</i>	P	SZ20 SZ22-23	imago	
Zorzynek rzeżuchowiec	<i>Anthocharis cardamines</i>	P	SZ22-23	imago	
Rodzina Satyridae Oczennicowate					
Polowiec szachownica	<i>Melanargia galathea</i>	P	SZ22-23	imago	
Przestrojnik wielki	<i>Maniola jurtina</i>	P	SZ20 SZ22-23 SZ23	imago	
Osadnik egeria	<i>Pararge aegeria</i>	P	PBTK09 SZ22-23	imago	
Skalnik semele	<i>Hipparchia semele</i>	S	SZ22-23	imago	
Strzępotek ruczajnik	<i>Coenonympha pamphilus</i>	P	SZ20	imago	
Przestrojnik trawnik	<i>Aphantopus hyperantus</i>	P	SZ20	imago	
Rodzina Nepticulidae Pasynkowate					
Pasynek	<i>Stigmella oxysorbi</i>	P	SZ23	mina	
Rodzina Nymphalidae Rusalkowate					
Rusałka pawik	<i>Inachis io</i>	P	SZ22-23	imago	
Rusałka pokrzywnik	<i>Aglais urticae</i>	P	SZ22-23	imago	
Rusałka admirał	<i>Vanessa atalanta</i>	P	SZ20 SZ22-23	imago	
Rusałka żałobnik	<i>Nymphalis antiopa</i>	S	SZ22-23 SZ20	imago	
Rusałka osetnik	<i>Vanessa cardui</i>	P	SZ20	imago	

Rusalka ceik	<i>Polygonia c-album</i>	P	SZ20	imago	
Rusalka kratkowiec	<i>Araschnia levana</i>	P	SZ23	imago	
Perłowiec malinowiec	<i>Argynnis paphia</i>	P	SZ22-23	imago	
Perłowiec mniejszy	<i>Issoria lathonia</i>	P	SZ20 SZ22-23	imago	22
Przeplatka athalia	<i>Melitaea athalia</i>	P	SZ20, MSW23	imago	
Rodzina Notodontidae Garbatkowate					
Dziwaczka dwojaczka	<i>Furcula bifida</i>	S	SZ20	imago	
Rodzina Hesperidae Powszelatkowate					
Karłatek leśny	<i>Thymelicus sylvestris</i>	P	SZ22-23 MSW23	imago	
Karłatek kniejnik	<i>Ochlodes sylvanus</i>	P	SZ20 SZ22-23	imago	27
Rodzina Lycaenidae Modraszkwate					
Strzępotek ruczajnik	<i>Coenonympha pamphilus</i>	P	SZ22-23	imago	
Czerwończyk zamglenieć	<i>Lycaena alciphron</i>	RPN	SZ20	imago	23
Czerwończyk żarek	<i>Lycaena phleas</i>	P	PBTK09	imago	
Modraszek ikar	<i>Polyommatus icarus</i>	P	SZ22-23	imago	
Rodzina Psychidae Koszówkowate					
Koszówka	<i>Fumea casta</i>	P	SZ20	larwa	
Rodzina Adelidae Wąsikowate					
Wąsik zieloniaczek	<i>Adela reumarella</i>	P	SZ20 SZ22-23		
Rodzina Gracilariidae Kibitnikowate					
Szrotówek kasztanowcowiaczek	<i>Cameraria ohridella</i>	P	SZ22-23	imago	
Rodzina Geometridae Miernikowcowate					
Plamiec leśniak	<i>Abraxas sylvata</i>	P	MSW23	imago	
Rodzina Tischeriidae					
	<i>Tischeria dodonea</i>	P	SZ23	mina	
Rząd Neuroptera Siatkoskrzydłe [2]					
Rodzina Chrysopidae Złotookowate					
Złotook większy	<i>Chrysopa perla</i>	P	SZ22-23	imago	
Rodzina Myrmeleontidae Mrówkolwówate					
Mrówkolew pospolity	<i>Myrmeleon formicarius</i>	P	SZ20 SZ23	larwa	
Rząd Orthoptera Prostoskrzydłe [3]					
Rodzina Acridiidae Szarańczowate					
Konik leśny (Konik włóczęga)	<i>Chorthippus vagans</i>	P	SZ22-23	imago	
Błękitka siwoszek	<i>Oedipoda caerulescens</i>	P CzLZGiZ (NT)	SZ20 SZ22-23	imago	28
Trajkotka czerwona	<i>Psophus stridulus</i>	S CzKZB (VU) CzLZGiZ (VU)	SZ22-23	imago	
Rząd Odonata Wążki [14]					
Rodzina Libellulidae Wążkowate					
Szablak krwisty	<i>Sympetrum sanguineum</i>	P	PBTK09 SZ22-23	imago	
Szablak zwyczajny	<i>Sympetrum vulgatum</i>	P	PBTK09 SZ20 SZ22-23 SZ23	jajo/imago	
Szablak czarny	<i>Sympetrum danae</i>	P	PBTK09	imago	
Szablak żółty	<i>Sympetrum flaveolum</i>	P	PBTK09	imago	
Wążka	<i>Libellula depressa</i>	P	SZ20	imago	

płaskobrzucha					
Lecicha pospolita	<i>Orthetrum cancellatum</i>	P	SZ20	imago	29
Rodzina Coenagrionidae Łątkowate					
Łunica czerwona	<i>Pyrrhosoma nymphula</i>	P	SZ22-23	imago	
Łątka dzieweczka	<i>Coenagrion puella</i>	P	PBTK09 Z20	larwa/imago	
Tężnica wytworna	<i>Ischnura elegans</i>	P	PBTK09	larwa/imago	
Rodzina Lestidae Łątkowate					
Straszka pospolita	<i>Sympecma fusca</i>	P	SZ22-23	imago	35
Rodzina Aeshnidae Żagnicowate					
Żagnica jesienna	<i>Aeshna mixta</i>	P	PBTK09 Z22-23	imago	1
Żagnica sina	<i>Aeschna cyanea</i>	P	PBTK09	imago	
Żagnica wielka	<i>Aeshna grandis</i>	P	PBTK09	larwa/imago	
Rodzina Corduliidae Szklarkowate					
Miedziopieś metaliczna	<i>Somatochlora metallica</i>	P	PBTK09	imago	
Rząd Mantodea Modliszki [1]					
Rodzina Mantidae Modliszkowate					
Modliszka zwyczajna	<i>Mantis religiosa</i>	RPN CzKZB(EN) CzLIUCN(LC) CzLZGiZ(CR)	WS23	imago	

Gatunki specjalnej troski

Na badanym terenie stwierdzono występowanie 35 gatunków specjalnej troski, w tym dwóch określonych tylko do rodzajów (*Monochamus* sp. i *Formica* sp.).

Callidium aeneum Zagwoździak zlocistozielony

Chrzaszcz z rodziny kózkowatych. W Polsce lokalny, o wiele rzadszy niż się powszechnie uważa.

N54°22,862' 54.3810° E18°42,175' 18.7029°

N54°22,445' 54.37408° E18°43,572' 18.7262°

Stenurella bifasciata Strangalia przepasana

Chrzaszcz z rodziny kózkowatych. Gatunek nasłonecznionych otwartych stanowisk. Lokalny w regionie gdańskim, w kraju najczęściej sporadyczny – np. w Puszczy Białowieskiej zakwalifikowany do grupy nielicznych-rzadkich.

N54°22,928' 54.3821° E18°42,254' 18.7042°

N54°22,752' 54.3792° E18°42,406' 18.7067°

N54,3605° E18,7475°

N54,3635° E18,7493°

***Saperda perforata* Rzemlik dziesięcioplamkowy**

Chrząszcz z rodziny kózkowatych. Ksylobiont, monofag topól, w tym osiki. Do niedawna nie odnotowywany w regionie gdańskim.

N54,2798° E18,8110° N54,3702° E18,7740°

***Monochamus* sp. najpr. *M. galloprovincialis pistor* Żerdzianka sosnówka**

Rodzaj chrząszczy z rodziny kózkowatych, w Polsce 5 gatunków. Na terenie badań znaleziono na dość wiekowej (ok. 200 lat) przewróconej sośnie żerowisko larwalne któregoś z jw gatunków, najprawdopodobniej żerdzianki sosnówki *Monochamus galloprovincialis pistor*. Jednak pewne parametry żerowiska, zwłaszcza zaś wymiary otworu wylotowego imago, nasuwają wątpliwość zmierzającą „w kierunku” żerdzianki szewca *Monochamus sutor*. Bez względu na to, z którym z ww gatunków mamy tu do czynienia – jest to spostrzeżenie cenne. W przypadku *M. g. pistor*, gatunku nierzadkiego, ale stwierdzonego dotąd li tylko na północnych, zachodnich i południowych obrzeżach Pomorza Gdańskiego, byłoby to pierwsze stwierdzenie w okolicach Trójmiasta. W przypadku *M. sutor* – gatunku generalnie powiązanego geograficznie z pogórzami i górami oraz Polską północno-wschodnią – drugie odnotowane w regionie gdańskim. Występowanie któregośkolwiek z trzech pozostałych gatunków „polskich” żerdzianek, tj. *M. sartor*, *M. urussowi* czy *M. saltuarius* byłby tutaj jeszcze większą niespodzianką. Reasumując: to najprawdopodobniej żerdzianka sosnówka.

N54°22,928' 54.3821° E18°42,254' 18.7042°

Hypocaccus rugiceps

Chrząszcz z rodziny gnilińcowatych. Rzadko spotykany w Polsce. Znajdowany na wydmach i piaszczystych miejscach, powiązany biologią z padliną i ekskrementami. W krainie faunistycznej Pobrzeża Bałtyku odnotowany kilkakrotnie.

N54,3735° E18,7420°

***Bruchus affinis* Strąkowiec hiszpański**

Chrząszcz z rodziny strąkowcowatych. Sporadycznie obserwowany w Polsce, na co mogą mieć wpływ niewielkie rozmiary ciała i skryty tryb życia. Obserwacja w Gdańsku-Górkach Zachodnich (pod korą uschniętego rokitnika) jest najprawdopodobniej pierwszym stwierdzeniem gatunku na Pomorzu Wschodnim.

N54,3703° E18,7790°

***Myzia oblongopunctata* Bledniczka**

Chrząszcz z rodziny biedronkowatych. Gatunek rzadko obserwowany, ale najprawdopodobniej dość powszechnie występujący w Polsce.

N54,3738° E18,7392°

***Diaperis boleti* Borzewka**

Chrząszcz z rodziny czarnuchowatych. Regionalnie sporadycznie jak dotąd odnotowywany. Grzybożerny. Znane autorowi stanowiska w regionie gdańskim: w okolicach Barniewic, na żółciaku siarkowym (Zieliński 2009), w okolicach Ustki, na porku brzozowym (Zieliński 2014), w Grudziądzu, na porku brzozowym (Zieliński 2014a), w rezerwacie przyrody „Jar Rzeki Raduni” (udokumentowana informacja – M. S. Wilga), w dolinie Wisły, na pniu starej wierzby białej w okolicach wsi Stary Międzyłęż (Zieliński 2016) i w Trójmiejskim Parku Krajobrazowym (Zieliński 2019). Na obszarze badań stwierdzono kilka imagines w owocnikach pniarka brzozowego *Piptoporus betulinus* wyrosłym na brzozie brodawkowatej.

N54°22,915' 54.38191° E18°42,524' 18.7087°

Phylan gibbus

Chrząszcz z rodziny czarnuchowatych. Halofilny. W kraju spotykany tylko w pasie przymorskim, zaś kilka informacji o występowaniu w głębi Polski uznaje się za niewiarygodne. Nad Zatoką Gdańską sporadycznie spotykany, nieco częstszy na wybrzeżu „pełnego morza”, np. w okolicach Lubiatowa.

N54,3523° E18,8497° N54,3736° E18,7395° N54,3734° E18,7420°

N54,3733° E18,7424° N54,3733° E18,7458° N54,3599° E18,7482°

N54,3635° E18,7493° N54,3727° E18,7553°

***Gonioctena linnaeana* Szubarga karminowa**

Chrząszcz z rodziny stonkowatych. Uważany za lokalnie występujący. Obserwowany bardzo rzadko.

N54,3738° E18,7387°

***Gonioctena viminalis* Szubarga dziesięciokropka**

Chrząszcz z rodziny stonkowatych. Chociaż w Polsce uznawany jest za gatunek dość pospolity, to na Pomorzu Wschodnim jak dotąd rzadko obserwowany.

N54,3734° E18,7448°

Chrysolina oricalcia

Chrząszcz z rodziny stonkowatych. Gatunek uznawany za rzadki w Polsce, zwłaszcza na północy kraju.

N54,3725° E18,7314°

***Hoplia parvula* Kopyciak zielony**

Chrząszcz z rodziny poświętnikowatych. Najprawdopodobniej obligatoryjny halobiont, spotykany głównie na wydmach nadmorskich. Na Pomorzu Wschodnim gatunek obecnie bardzo rzadki. Na terenie badań zaobserwowano trzy osobniki w jednym miejscu na wydmie przy plaży w Gdańsku-Stogach (Zieliński 2020). Występowanie na Stogach w tym samym biotopie podał także Jakub Miloch (inf. ustna 2022r.).

N54,3734° E18,7424°

***Polyphylla fullo* Wąlarz lipczyk**

Bardzo charakterystyczny wizualnie chrząszcz z rodziny poświętnikowatych. Jeden z największych owadów występujących w Polsce, ponadto o wyjątkowo spektakularnym marmurkowym ubarwieniu. Coraz radszy w Polsce i na Pomorzu Wschodnim, sporadycznie odnotowywany, zwłaszcza w strefie nadmorskiej. Wymieniony w Czerwonej liście (kategoria – NT). Na terenie badań zaobserwowano (inf. ustna Jakub Miloch 2022r.) jednego martwego osobnika imaginalnego na plaży w Gdańsku-Stogach. Okaz dowodowy znajduje się w kolekcji wspomnianego wyżej entomologa.

***Oxythyrea funesta* Łanocha pobrzęcz**

Chrząszcz z rodziny poświętnikowatych. Niegdyś bardzo rzadki na nizinach, od kilku lat wykazuje poszerzanie zasięgu występowania na północ. I choć jest już dość powszechnie obserwowanym gatunkiem np. w okolicach Bydgoszczy (Andrzej Oleksa – informacja ustna), to na Pomorzu Gdańskim jest ciągle owadem rzadkim. Według wiedzy i obserwacji autora znalezione w trakcie tych badań stanowiska (dwa w okolicy Krakowca) są jednymi z kilku dotąd znanych na Pomorzu Wschodnim.

N54,3605° E18,7475° N54,3635° E18,7493°

***Helophorus nubilus* Oguzek**

Wodny chrząszcz z rodziny *Helophoridae*. Bardzo rzadko obserwowany na terenie Polski (Buczyński, Karasek 2009a). Na terenie badań podany z użytku ekologicznego „Zielone wyspy na Wiśle Śmiałej” (Buczyński, Karasek ibidem).

***Enochrus melanocephalus* Wodolubek żółty**

Wodny chrząszcz z rodziny kałużnicowatych. Owad rzadko obserwowany, w Polsce na rozproszonych stanowiskach (insektarium.net). Na terenie badań podany z użytku ekologicznego „Zielone wyspy na Wiśle Śmiałej” (Buczyński, Karasek 2009a).

***Formica* sp. Mrówka rudnica/Mrówka ćmawa**

Błonkówki z rodziny mrówkowatych. Wsiedlane przez leśników. Powszechne w ekosystemach, silnie oddziałujące na inne ich komponenty. Objęte ochroną częściową w Polsce. Na badanym obszarze wysokie liczebności populacji.

***Bombus terrestris* Trzmiel ziemny**

Błonkówka z rodziny pszczołowatych. Jeden z najczęściej spotykanych gatunków trzmieli na Pomorzu i w Polsce. Objęty obecnie ochroną częściową.

N54°22,893' 54.3815° E18°42,034' 18.7005°

N54°23,131' 54.3855° E18°41,743' 18.6957°

N54°23,186' 54.3864° E18°42,010' 18.7001°

***Bombus pascuorum* Trzmiel rudy**

Błonkówka z rodziny pszczołowatych. Jeden z najczęściej spotykanych gatunków trzmieli na Pomorzu i w Polsce. W opinii Jana K. Kowalczyka to gatunek nawet częściej obserwowany w okolicach Gdańska niż „zwyczajowo najpowszechniejszy” trzmiel ziemny. Objęty obecnie ochroną częściową.

N54°22,400' 54.3733° E18°43,705' 18.7284°

N54°21,692' 54.3615° E18°44,851' 18.7475°

***Bombus hypnorum* Trzmiel parkowy**

Błonkówka z rodziny pszczołowatych. Gatunek stosunkowo często i licznie występujący na Pomorzu i w Polsce. Objęty obecnie ochroną częściową.

N54°22,893' 54.3815° E18°42,044' 18.7007°

***Bombus sylvarum* Trzmiel rudoszary**

Błonkówka z rodziny pszczołowatych. Gatunek stosunkowo często i licznie występujący na Pomorzu i w Polsce. Objęty obecnie ochroną częściową.

***Bombus lucorum* Trzmiel gajowy**

Błonkówka z rodziny pszczołowatych. Gatunek stosunkowo często i licznie występujący na Pomorzu i w Polsce, choć rzadziej niż bardzo podobny trzmiel ziemny. Objęty obecnie ochroną częściową.

N54°22,406' 54.3734° E18°44,520' 18.742°

N54°22,027' 54.3671° E18°45,018' 18.7503°

***Bombus lapidarius* Trzmiel kamiennik**

Błonkówka z rodziny pszczołowatych. Gatunek stosunkowo często i licznie występujący w Polsce. Na Pomorzu wydaje się w ostatnich latach być coraz rzadszy. Objęty obecnie ochroną częściową.

N54°21,618' 54.3603° E18°44,893' 18.7482°

***Bombus pratorum* Trzmiel leśny**

Błonkówka z rodziny pszczołowatych. Gatunek stosunkowo często i licznie występujący na Pomorzu i w Polsce. Na Pomorzu nie jest powszechnie obserwowany. Objęty obecnie ochroną częściową.

N54°22,027' 54.3671° E18°45,018' 18.7503°

N54°21,608' 54.3601° E18°44,919' 18.7091°

***Polistes dominula* Klecanka rdzaworożna**

Błonkówka z rodziny osowatych. Gatunek umieszczony w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt Bezkręgowce (Głowaciński, Nowacki 2004) z bardzo wysoką kategorią zagrożenia – CR (krytycznie zagrożona wymarciem w stanie dzikim) co jest kontestowane przez wielu naukowców, gdyż nie jest to takson aż tak rzadki, jak mogłoby z takiego umiejscowienia wynikać. Na Pomorzu Wschodnim co najmniej kilka znanych stanowisk.

N54°23,214' 54.3869° E18°41,882' 18.6980°

***Eupeodes nitens* Bzyg zmiennopasek**

Muchówka z rodziny bzygowatych. Sporadyczny w Polsce, a stosunkowo najwięcej informacji o występowaniu pochodzi z Pomorza.

N54°23,214' 54.3702° E18°41,882' 18.6980°

Dasysyrphus friulensis

Muchówka z rodziny bzygowatych. Gatunek określony jako „zdecydowanie rzadki” (insektarium.net).

N54,3610° E18,7465°

***Hipparchia semele* Skalnik semele**

Motyl z rodziny oczennicowatych (obecnie włączonej do rusałkowatych). Sporadycznie spotykany w regionie gdańskim, zwłaszcza w strefie nadmorskiej. Wbrew pewnym doniesieniom, nie jest to motyl „pospolity i bardzo liczny w paśmie wydm nadmorskich”, przynajmniej na Pomorzu Wschodnim. Podawany jako coraz rzadszy i zanikający na pozostałych terenach kraju.

N54°22,893' 54.3815° E18°42,034' 18.7005°

N54°22,866' 54.3811° E18°42,127' 18.7021°

***Nymphalis antiopa* Rusałka żalobnik**

Motyl z rodziny rusałkowatych. Spotykany zazwyczaj jednostkowo. Kilkadziesiąt lat temu (Dąbrowski, Krzywicki 1982) wskazany jako jeden z gatunków odnotowujących regres populacyjny. Na szczęście tendencja ta, związana też m.in. z ówczesnymi negatywnymi trendami ekologicznymi roślin żywicielskich tego motyla (brzozy, topole, wierzby), została odwrócona. Tym niemniej gatunek ten w okolicach Trójmiasta jest nadal dość sporadycznie widywany.

N54°22,866' 54.3811° E18°42,127' 18.7021°

N54°22,343' 54.3723° E18°44,209' 18.7368°

***Furcula bifida* Dziwaczka dwojaczka**

Motyl z rodziny garbatkowatych. Chociaż podaje się, że jest pospolity w całym kraju, to w regionie gdańskim odnotowany niewiele razy.

***Lycaena alciphron* Czerwończyk zamgleniec**

Motyl z rodziny modraszkwatych. W okolicach Trójmiasta nie jest gatunkiem stricte bardzo rzadkim (por. Senn 2015), ale jego liczebność w okolicach miast może spadać z powodu zabudowywania i utraty siedlisk, szczególnie ruderalnych, które powoli zabudowuje się (Senn, ibidem).

***Oedipoda caerulea* Błękitka siwoszek**

Szarańczak z rodziny szarańczowatych. Nie jest gatunkiem rzadkim w kraju. Powiązany z zagrożonymi siedliskami suchych muraw napiaskowych, wydm śródlądowych itp. Umieszczony w Czerwonej Liście Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce (Głowaciński 2002) (kategoria NT – niższego ryzyka, ale bliskie zagrożenia).

N54°22,866' 54.3811° E18°42,127' 18.7021°

N54°22,855' 54.3809° E18°42,271' 18.7045°

***Psophus stridulus* Trajkotka czerwona**

Szarańczak z rodziny szarańczowatych. Gatunek zanikający w Polsce i w Europie. Nie jest chroniony w Polsce, ale wymieniony w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt Bezkreagowce (Głowaciński, Nowacki 2004) jako gatunek z kategorii VU – wysokiego ryzyka, narażony na wyginięcie.

N54°22,866' 54.3811° E18°42,127' 18.7021°

***Mantis religiosa* Modliszka zwyczajna**

Owad z rodziny modliszkowatych. Do całkiem niedawna występował w nielicznych regionach Polski (np. w Kotlinie Sandomierskiej), od wielu lat – być może w związku z ocieplaniem się klimatu – poszerza granice zasięgu m.in. ku północy, wykorzystując obszary tzw. Polski Wschodniej oraz tradycyjny korytarz migracyjny doliny Bugu i Narwi, a następnie środkowej i dolnej Wisły. Odnotowane stanowisko na terenie badań (leg. det. W. Staszek 2023) jest najprawdopodobniej pierwszym w okolicach Trójmiasta. Gatunek umieszczony w Czerwonej Księdze z kategorią EN – zagrożony oraz w Czerwonej Liście z kategorią CR – krytycznie zagrożony. Objęty ścisłą ochroną prawną. Jest owadem (póki co) rzadkim na północy kraju. Z uwagi na potencjalne zainteresowanie kolekcjonerów, w tym także niekoniecznie entomologów, nie podano tutaj odnotowanych koordynatów geograficznych stanowiska obserwacji tego gatunku.

Dodatek

W trakcie prowadzenia eksploracji terenu w dniu 18 IX 2023r. stwierdzono na wydmach, jednego aktywnego osobnika pająka wymyka piaskowego *Arctosa perita*. To interesujący faunistycznie, ekologicznie nieobligatoryjny gatunek halofilny. Jego obecność w tak mocno poddanym antropopresji obszarze jest niewątpliwym pozytywnym zaskoczeniem, ale i niemałą wartością. Zdjęcie załączono do dokumentacji. Koordynaty stanowiska:

N54°22,866' 54.3811° E18°42,127' 18.7021°

Propozycje działań dydaktycznych i pokrewnych

W oparciu o wiedzę o owadach zasiedlających obszar gdańskich dzielni: Stogi, Krakowiec i Górkę Zachodnie przedstawiono poniżej zestaw propozycji dydaktycznych do ewentualnej realizacji.

1. Akcje edukacyjne w sezonie letnim pt. „Uratuj owada na plaży i przenieś go na skraj wydmy”. Chodzi tutaj o: 1a. te osobniki, które „wbrew swojej woli” są wywiewane znad lądu nad morze, potem rzucone na wodę i docierające z falą do brzegu – przemoczone i osłabione próbują wywędrować z plaży....1b. te osobniki, które mają kłopot z wydostaniem się z zagłębień piasku na plaży spowodowanych przechodzeniem plażowiczów. Uwaga: bez ograniczeń wiekowych. Wskazane reklamowanie analogii do ratowników pływackich – ratownicy ludzi / ratownicy owadów.
2. Akcje edukacyjne ratowania owadów (i nie tylko) uwięzionych w porzuconych butelkach, puszkach itp.; można to powiązać m.in. z akcjami sprzątania terenów leśnych i nieleśnych dzielnicy. Uwaga: bez ograniczeń wiekowych.
3. Akcje edukacyjne ratowania owadów (i nie tylko) z „kominów” po nielegalnych poszukiwaniach bursztynu. Uwaga: tylko osoby dorosłe!
4. Promocja walorów owadów dzielnicy np. na dniach otwartych szkół, w przedszkolach, np. konkurs mody pt. „Przebierz się za owada z naszej dzielnicy”, konkursy fotograficzne, konkursy rysunku satyrycznego z tematyką na styku ludzie-owady, itd.
5. Uznanie przez lokalne władze (Rada Dzielnicy) *Hoplia parvula* jako owada-symbolu gdańskich dzielnic: Stogi, Krakowiec i Górkę Zachodnie. Gatunki alternatywne na symbol: trzyszcz piaskowiec, wałkarz lipczyk, bujanka puszysta, żagnica jesienna.
6. Nadawanie imienia określonego owada ogródkom zabaw, zewnętrznym siłowniom itp. z ascetycznymi tablicami edukacyjnymi o „patronach”.
7. Organizacja konkursu pamiątkarskiego o charakterze entomologicznym (szerzej – przyrodniczym) dla lokalnych rzemieślników, sfinalizowanego imprezą dzielnicową połączoną z ekspozycją, promocją i sprzedażą.

Zdjęcia

Autorem wszystkich zdjęć jest autor opracowania. Do przesłanego zestawu wybranych 35 zdjęć owadów, załączono także kilka ujęć krajobrazowych oraz dwa zdjęcia mikołajka nadmorskiego *Eryngium maritimum*.

Podziękowania

Dziękuję Koleżankom Joannie Michalskiej i Marii Weber za zaproszenie do współpracy. Kolegom: Pawłowi Buczyńskiemu za oznaczenia ważek, Wojtkowi Staszewi za informację o stwierdzeniu modliszki, Jakubowi Milochowi za informacje o stanowiskach wałkarza i kopyciaka, Marcinowi S. Wildze za informacje o gatunkach. Mateuszowi Zielińskiemu składam podziękowania za pomoc kartograficzną.

Piśmiennictwo, inne źródła

- ✓ Buczyński P., Karasek T. 2009. Owady wodne. [w:] Ciechanowski M. (red.). Inwentaryzacja i waloryzacja przyrodnicza użytku ekologicznego „Karasiowe Jezioro”, Akademickie Koło Chiropterologiczne PTOP Salamandra w Gdańsku, Gdańsk.
- ✓ Buczyński P., Karasek T. 2009a. Owady wodne. [w:] Ciechanowski M. (red.). Inwentaryzacja i waloryzacja przyrodnicza użytku ekologicznego „Zielone Wyspy na Wiśle Śmiałej”, Akademickie Koło Chiropterologiczne PTOP Salamandra w Gdańsku, Gdańsk.
- ✓ Ciechanowski M. (red.). 2009. Inwentaryzacja i waloryzacja przyrodnicza użytku ekologicznego „Karasiowe Jezioro”, Akademickie Koło Chiropterologiczne PTOP Salamandra w Gdańsku, Gdańsk.
- ✓ Ciechanowski M. (red.). 2009a. Inwentaryzacja i waloryzacja przyrodnicza użytku ekologicznego „Zielone Wyspy na Wiśle Śmiałej”, Akademickie Koło Chiropterologiczne PTOP Salamandra w Gdańsku, Gdańsk.
- ✓ Dąbrowski J. S., Krzywicki M. 1982. Ginące i zagrożone gatunki motyli (Lepidoptera) w faunie Polski. część I, Nadrodziny: Papilionoidea, Hesperioidea, Zygaenoidea, PWN, Warszawa – Kraków.
- ✓ Głowaciński Z. (red.). 2002. Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce. Instytut Ochrony Przyrody PAN w Krakowie.

- ✓ Głowaciński Z., Nowacki J. 2004. Polska Czerwona Księga Zwierząt. Bezkręgowce, Instytut Ochrony Przyrody PAN w Krakowie oraz Akademia Rolnicza im. A. Cieszkowskiego w Poznaniu.
- ✓ <http://insektarium.net>
- ✓ <http://syrphidae.insects.pl>
- ✓ Senn P. 2015. Motyle dzienne Gdyni. Atlas rozmieszczenia. Studio FM Elżbieta Deja, Gdynia.
- ✓ The IUCN Red List of Threatened Species [online] (ang.).
- ✓ Zieliński S. 2009. (mscr). Chrząszcze. W: Inwentaryzacja przyrodnicza S6 Lębork-Obwodnica Trójmiasta. CD-ROM. Pracownia Przyrodnicza Mikrobiotop, na zlecenie Narodowej Fundacji Ochrony Środowiska, Warszawa.
- ✓ Zieliński S. 2014. (mscr). Inwentaryzacja i waloryzacja entomologiczna pod projektowany przebieg linii energetycznej w okolicach Ustki. Raport z badań terenowych. na zlecenie COEKO Maciej Duda, Rotmanka/Sypniewo.
- ✓ Zieliński S. 2014a. (mscr). Inwentaryzacja gatunków cennych przyrodniczo z wybranych grup bezkręgowców ze szczególnym uwzględnieniem owadów na terenie projektowanym pod rozbudowę stacji energetycznej Grudziądz-Węgrów. Raport z badań terenowych przeprowadzonych w październiku 2014 r., na zlecenie Biura Projektów i Wdrożeń Proekologicznych „PROEKO” Maciej Przewoźniak, Gdańsk.
- ✓ Zieliński S. 2016. (mscr). Inwentaryzacja bezkręgowców trasy planowanej linii EE 110kV „Pelplin-Malbork” SE „Pelplin” – LWN 110kV Subkowy – Lignowy. na zlecenie Biura Projektów i Wdrożeń Ekologicznych Proeko z Gdańska, Rotmanka/Gdańsk.
- ✓ Zieliński S. 2019. (mscr.). Inwentaryzacja i waloryzacja przyrodnicza bezkręgowców oraz szczególnie cennych obszarów ich występowania w Trójmiejskim Parku Krajobrazowym. Materiały do planu ochrony TPK wykonywanego przez Klub Przyrodników. Rotmanka/Świebodzin.
- ✓ Zieliński S. 2020. (mscr.). Inwentaryzacja i waloryzacja bezkręgowców na obszarze pasa planowanej budowy gazociągu Kolnik – Gdańsk wraz z przyłączeniami. na zlecenie alterECO, Rotmanka/Gdańsk.
- ✓ Zieliński S. 2023. (mscr.). Owady (Insecta) w okolicy bazy kontenerowej w Porcie Gdańskim. na zlecenie Pro Digital Consulting & Solutions w Gdyni. Gdańsk/Rotmanka.